

**160-ТА ГОДИШНИНА НА БЕЛОГРАДЧИШКОТО ВЪСТАНИЕ
1850-2010**

**НА 7-ТЕ ВОДИТЕЛИ НА ВЪСТАНИЕТО В
1850 Г., ПОСЕЧЕНИ В
БЕЛОГРАДЧИШКОТО КАЛЕ¹⁾**

Т. ВИДЕНОВ

Abstract. Below one could find the first poem devoted to the leaders of the Belogradchik uprising of 1850: Valtcho Botchov, Lilo Panov, Tsolo Tododov, Dedo Bojin, Vlah Nedelko Parvanov, Kostadin Yanev and Petko Kazandji. All of them were beheaded in the Belogradchik fortress. The author of the poem is T. Videnov, a teacher. The poem is dated – April, 9th, 1910.

Keywords: Belogradchik uprising, 1850, poetry, Videnov

На вас, герои, борци народни,
Първи сеячи на славно семе,
На вашия подвиг и дух свободни,
Чест и слава да отдадеме.

Че с една вяра, с кривак дренови
Вий строшихте робски окови
За славна борба с души пламнали
Вий събудихте роби заспали.

Живот в робство вий презрехте,
Да мрете славно вий предпочехте.
Защо човек е честен тогава,
Кога родът си той защитава.

Калето за вас не бе преграда,
Тежки топове играчка беха.
Славната мечта всичко завладя
Вашите криваци надмощие взеха.

Защо робството герои ражда,
Несносна мъка борци създава,
не викан човек не се обажда
И без неволя борба не става.

И вас, герои, робството стресна,
От черни роби то ви направи
Борци достойни, в борба ви тласна,
Спомен в народа за вас остави.

Вий, ако бехте чада продажни,
Турски шпиони, братоубийци,
Не би лежали в тъмници влажни
Не би умрели като мъченици.

Защо измама надви и тука,
Надежда златна побегна, скри се.
Вий умрехте с голема мъка,
Ала народа от туй свести се.

Плеяда борци борба подеха:
Вашия подвиг тях ги създаде,
И много от тях като вас умряха,
Дорде семето своя плод даде.

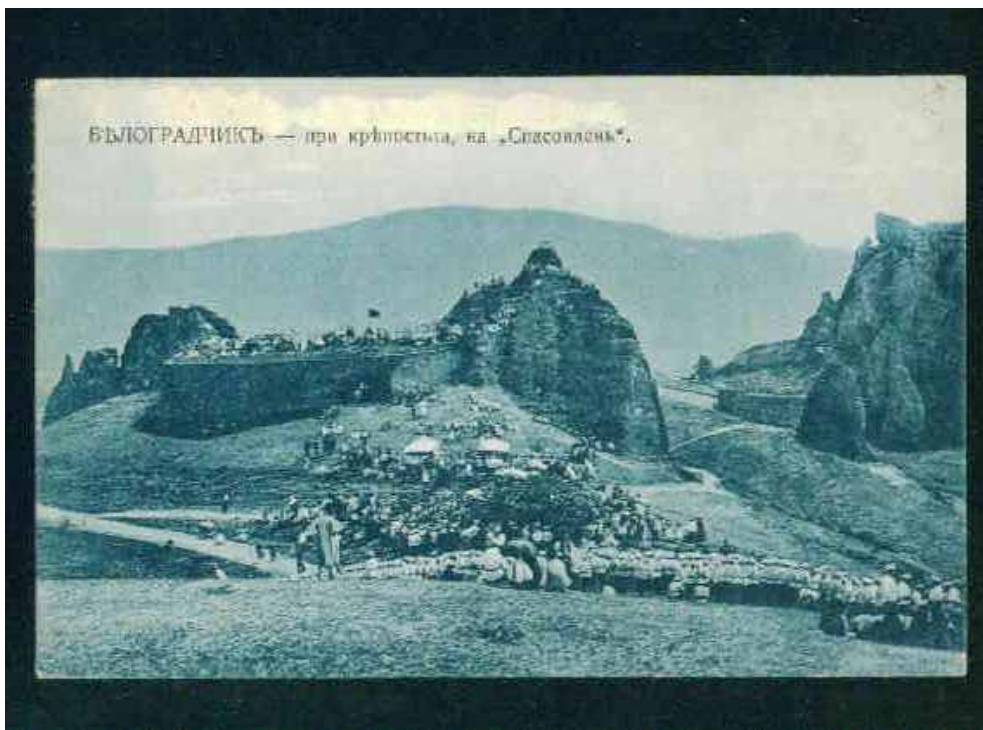
Спете, герои, мир на праха ви,
Ратници първи на нашата слава!
За туй, герои, вий не сте мъртви:
Вашето име вечно остава!

БЕЛЕЖКИ

1. Това е първото стихотворение, посветено на геройски загиналите ръководители на Белоградчишкото въстание от 1850 г. Стихотворението е датирано – 9 април 1910 г., с. Върбовец, Белоградчишко. Авторът е Т. Виденов – учител. Стихотворението е публикувано в книгата на Киро Панов, п. адвокат от Белоградчик “Белоградчик (Минало и настояще)” (К. Панов. *Белоградчик (Минало и настояще)*. Печ. Стамен Каменов, Белоградчик, 1938, 21 с.). Правописът на стихотворението е частично осъвременен.

Паметникът на загиналите водачи на въстанието в днешно време
(железният кръст на върха вече е откраднат)

Признателното потомство чества встаниците от 1850 г.
(Спасовден, 1927 г.)

Паметникът през 1918 г.: Henry Baerlein (1875-1960) в Белоградчик
(Снимката е от семейния албум на Р. Кенерлиджи-Томова)